

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. De aliis ad venditionem pertinentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

402 *Moralis Theologia Tract. III. Iustitia,*
incrementum pretij debet, pro maioris quantitatis ra-
tione.

34. *An licita sit venditio cum pacto de retrouendendo?* Li-
cita est, tam si fiat in fauorem venditoris, quam si in empto-
ris fauorem, si sola rei natura spectetur: & si ob periculum
palliandi vsuras, vitanda sit; utrobique iustum pretium re-
tercedere debet, quod minus iusto debet esse, cum pactum sit
in fauorem venditoris: & maius iusto, cum est in empto-
ris fauorem. *In fauorem utriusque licitum ne?* Ita quidem
varium esse potest eiusmodi pactum, nam & idem pretium
solui potest in retractu, ut accidit in censibus, & diuersimodum
ab eo: fructus medij temporis, quando dissoluitur, pertinet
ad emptorem, si retractus fiat pro eodem pretio: si diuersimodum
ad venditorem, qui rem redimit.

35. *De pactis fieri solitis in venditione aliquid annexi.* Pa-
ctum legis commissoriae venditioni apponi solet: per quod
intra certum tempus emptor pretium non soluerit, res
empta est. Pactum autem adiectionis in diem est, quando ca-
ratione aliquid venditur, ut si alius intra definitum tempus
maius pretium offerat, vel meliorem conditionem, res non
vendita sit. Venditio denique cum pacto conditionali rati-
onem habet, quando ita res venditur, ut si conditio impleta non fue-
rit irrita sit venditio; quo in casu fructus ante conditionem
ad venditorem pertinent: ea impleta, ad emptorem.

CAPVT IV.

De alijs pertinentibus ad venditionem.

36. **D**E periculo & commodo rei vendita quid? Post tradi-
tionem quidem res vendita perit emptori. Vendi-
tione facta, non tradita res, fructus pendentes debentur em-
ptori. Qui nascuntur, vel crescunt post venditionem sunt
etiam emptoris, si hic soluit, & obtulit pretium, & venditor
est in mora. Si autem pretium solutum non sit fructus sunt
venditoris, iure communi; at probabilius repeto esse empto-
ris soluto interesse venditori ob pretium non solutum, nisi
vendedor habuisset fidem de pretio, & concessisset dilata-
tionem.

aut si

fructus

37. *Hinc require: cuiam debeantur naturales, aut in-
dustriales rei vendita nondum collecti? Debentur emptori
etiam si venditor dominium pro maiori anni habuerit. In
parte venditio*

venditione cum pacto de retrouendendo, pendentes fructus ad quemnam pertinent? Debentur venditori retrahenti, quando ad rem redimendam pretium offert.

39. Quid in censibus cum pacto de retrouendendo? Si venditor redimat ante tempus destinatum solutioni census soluet pro rata temporis.

40. Fructus nati post venditionem cuiusnam? Solutio pretii debentur emptori: etiam si res non sit tradita. Fructus autem percepti post venditionem, qua iuris beneficio rescindi potest? Si rescinditur, restituendi, nisi bona fide consumpti, & inde consumens non sit factus ditior.

41. Venditio ultra vel circa dimidium iusti pretij valida est ita ut in potestate emptoris sit, vel rescindere contractum, vel supplere defectum pretij: eligit stare: quid tunc? Supplebit defectum, & fructus retinebit.

42. Quid si venditio irrita sit propter dolum dantem causam contractui? Tunc electio esset venditoris, & tenetur emptor omnes fructus restituere etiam consumptos propter malam fidem. Venditur res cum pacto legis commissoria, aut adiectionis in diem. Resoluta venditione, ex pactis illis fructus omnes restituendi sunt venditori; non resoluta autem emptori. Fructus rei vendita sub conditione? Si conditio non existat, emptori non debentur: imo si pendente conditione res ei tradita fuerit, tenetur fructus perceptos restituere.

43. Emptio & venditio eiusdem rei reciproca, diuerso pretio, est ne contra iustitiam? Non, si venditio & emptio semper intra latitudinem iusti pretij sit facta. At si mereator eo fine vendat, ut statim emat minoris ab eo, cui vendiderat, sapit usuram, sapereque potest contra charitatem accidere, unde merito reprehendendam duxi.

44. Vendidit quis rem alienam bona fide. Si factus esset ex ea ditior, tenetur domino lucrum reddere; si non est factus ditior, & mala fide vendidit, tunc ad restitutionem pretij, vel eius aestimationem tenetur, si domino restituere eam poterat; si non poterat, & res per alienationem non est difficilius recuperationis, ad nihil tenetur.

45. Quenam res simul vendi censentur? Hæc planè. Venditio castro aut villa, etiam ius patronatus vendi censeretur. Idem censo de hereditate, in qua patronatus ius est. Venditio fundo, venditur simul oratorium, si ad illud per solum fundum ducatur via. In venditione castri eius includitur iurisdictio. Venditio fundo, fructus pendentes simul vendi censentur. Venditis iumentis, aut nauibus, lucrum inde emptori præstabitur.

Vendita filua cædua, glandes ^{si simul} pendentes veniunt. Vendita equa, venditus censetur pullus, si à matre non possit sine interitu separari.

46. *Quid si res una duobus in solidum vendatur?* Secundus emptor priori præferatur, si illi res tradita; neque obstat, quod Ecclesia, vel persona Ecclesiastica sit, vel prior contractus iuramento firmatus. Si emptor secundus mala fide agat contra eum, res euinci potest. Emptor primus præferendus illi, qui rem postea dono accepit. Primus emptor cum hypotheca præfertur secundo, non obstante traditione.

47. *Quidnam est Monopolium?* Cum vnus vel pauci efficiunt, vt ipsi soli aliquod genus mercium vendant eo pretio, quo ipsi voluerint. *Num contra iustitiam Monopolium?* Si fiat conuentio, & non vendatur minus, pretium tamen intra iustum sit, non est contra iustitiam, nisi fraude vel iniuria alios impedirent: at est contra charitatem. Si pretium sit contra iustum, peccant etiam contra iustitiam, & tenentur ad restitutionem augmenti supra iustum.

48. *Quid si supprimant merces, donec pretium accrescat?* Excusari possunt quidem ab iniustitia speciali, non tamen à legali & contra publicam vtilitatem, sicuti neque à peccato contra charitatem. *Si autem impediunt, ne aliunde asportentur merces?* Si id faciant fraude, vel iniuria, ad restitutionem tenentur tum Reipublicæ, tum aliis mercatoribus.

49. *Quanam sunt venditoris obligationes?* Rem debet tradere emptori, si ipse dominus fuerit rei quam vendit; si non est dominus, tradat causam, & ius vsucapionis. Debet monere de vitio occulto, quando tale est, vt eius vsus noxius & periculosus sit, vel reddat rem inutilem ad eum vsu ob quem emitur; si est manifestum, non cogitur venditor emptorem admonere. Debet rescindere venditionem vi factam. Pretium debet esse iustum. De euictione tenetur.

50. *Quanam autem emptoris obligationes sunt?* Integrum pretium præfinito tempore soluere debet. Qui emit prædium in quo scit latere thesaurum, iustum pretium soluit, si tantum det, quanti à nescientibus aestimatur. Supplere debet pretium, si dedit minus infimo iusto. Venditorem debet admonere de iusto pretio, si fortè ob ignorantiam minoris vendat. Damna item venditoris resarcire ob moram vel culpam in facienda pretij solutione tenetur.

51. *Quidnam est Retractus?* Quando quis priuilegio, aut alia ratione legitima extraxit rem alteri venditam pretio, quo empta est. Habet locum in Emptione & Venditione, in

titulum

cenſu, locatione, & conductione, in Emphyteuſi, & ſimilibus. Fructus, ab emptione perfecta retrahentis ſunt.

52. *Quid de diſſolutione?* Diſſolui poteſt contrario conſenſu contrahentium etiam poſt traditionem. Porro in diſſolutione non debetur gabella.

53. *Si venditio fiat animo donandi?* Donatio erit, ſi fiat animo non recipiendi pretium; ſi animo remittendi pretium emptori, & vendendi, erit venditio.

C A P V T V.

Praxis circa materiam de emptione, & venditione ex Societatis I E S V Auctoriſibus.

54. **R**ogat quis ſub haſta adſtantes, ne plus offerant, ut ipſe §. I. emat pretio infimo: peccatne? Si iuſtum eſt pretium, De Em- non peccat, ſecus ſi cogeret vi, aut metu. Id quod etiam in ptione. veſtigialium, officiorumque emptione procedit. *Reginaldus* Reginaldus tom. 2. lib. 2. cap. 22. num. 379.

55. *Poſſunt ne res emi minoris anticipata ſolutione?* Negat Valentia tom. 3. d. 5. quaſt. 20. part. 2. §. 8. Sed alij aſſeruere Valent. probabiliter admodum; tum ob periculum non habendi merces, aut non ſine expenſis, tum ob lucrum ceſſans, aut damnum emergens, tum quia ſic numerus emptorum minuitur, & venditorum augetur.

56. *Olera, & gramina vendi ſolent ad uſum ordinarium aſtis: ſi ad uſum meum ſpeciale magni aliquod inibi latens gramen aſtimatur, debetne emere pluriſ?* Potes emere faſcem pretio currenti; *Molina* tom. 2. tract. 2. d. 353. ſic; quia commu- Molina nis illius rei valor.

57. *Latitat in fundo theſaurus, me cognoſcente: emere ne poſſum pro ſimplici fundo?* Potes; quia ſic ſimpliciter aſtimatur. *Salas* de emp. dub. 26. num. 5. idem aſſerit de re pretioſa Salas. in iis Regionibus, in quibus non aſtimatur; & de lapide pretioſo, cuius qualitatem lapidarius ignorat.

58. *Creditum difficiliſ ſolutionis eſt: poſſum ne minoris emere?* Aſſerit *Leſſius* lib. 2. cap. 21. dub. 9. n. 6. & 7. Si cui Turcarum Princeps deberet mille aureos, quos vix eſſet recuperaturus, emi poſſe centum ab alio, qui facile exacturus foret. Leſſ.

59. *Credita immatura aliàs facilis, & certa ſolutionis, poſſunt ne minoris emi?* Secluſo damno emergente, aut lucro